

BÜYÜME VE GELİŞME

Çevresindeki diğer canlılardan farklı olarak bir insan ömrünün yaklaşık 1/3'ünü -ki bu ortalama 60 yıl yaşayan bir insan ömrünün 20 yılına denk gelmektedir- büyüyerek geçirir.

İnsan vücudunun yapı ve gelişmesi yaşamın her döneminde aynı hız ve yönde meydana gelmez. Gelişme bazı dönemlerde hızlı seyrederken, bazı dönemlerde yavaşlar (Erem, 1979).

- Büyümede 2 süratli dönem vardır. Bunlar; 1-başlangıç, yani ilk iki sene, 2-son dönem, yani püberte dönemidir. Değişik organizmaların değişik büyüme süratleri bulunduğundan yaş, yani yarış ilerledikçe startla birbirine çok yakın olanlar arasındaki farklar artacaktır. Bu süratle puberte döneminde dağılım sınırları genişlemektedir (Onat ve Ertem, 1968).

- Büyüme ve gelişme sözcükleri kimi zaman birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Ancak bu iki kavram ayrı anlamlara karşılık gelmektedir (Duyar, 1995). **Fiziki büyümeyi Friedenthal (1912) ağırlığın, Phaundler (1921) boy uzunluğunun artması şeklinde açıklamaktadır.** Martin (1928) büyümeyi, sadece boyun ve ağırlığın artması değil, bütün vücutta görülen bir modifikasyon olarak tanımlarken, **Mc Auliffe'nin (1923) ifadesine göre, genel olarak büyüme, vücudun yeni madde almasıdır.** Garn (1952) fiziki büyüme ve gelişme konulu çalışmasında büyümeyi bir bütün olarak bireyin hacmindeki değişimler olarak tanımlar. **Bostancı ise (1954) büyümeyi, vücutta kısımların ve organların değişme nispetleri olarak tanımlamaktadır (Bostancı, 1954).**

- **Büyüme**; canlının boyut ve ağırlık yönünde artış göstermesi (hücrelerin bölünmesi sonucundaki geometrik artış) olarak tanımlanabilir. Tanımdan da anlaşılacağı gibi büyüme, nicelik artışını ifade etmektedir.
- **Gelişme**; canlının yapı ve fonksiyonlarının olgunlaşması ya da farklılaşarak yetkinleşmesi yönündeki değişmeyi (hücrelerin özelleşmesi) ifade etmektedir. Bu süreç hem nicelik, hem de nitelik açısından bir değişimi gerektirir ve dolayısıyla daha geniş kapsamlı bir süreçtir.

Çocukluk dönemi boyunca her geçen kronolojik zaman birimi ile organizmanın hacminde artma ve gelişme düzeyinde ilerleme olur. Büyümenin biyolojik yönünü araştıran bilim dalı **oksoloji (auxology)**'dir. Botanik ve zooloji alanında kullanılan oksoloji terimi günümüzde insan oksolojisi olarak insanın büyümesini konu alan araştırmalarda da sıklıkla kullanılmaya başlanmıştır. Oksoloji, somatik büyüme ve gelişmenin incelendiği bilim olarak da tanımlanabilir.